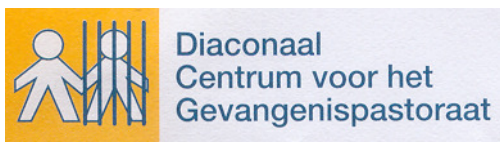

Maatschappelijke uitsluiting van ex-gedetineerden

Symposium

12 oktober 2011

Informatiebundel/Reader

Symposium

Maatschappelijke uitsluiting van ex-gedetineerden

Inleiding

Met uitzondering van levenslang gestraften, keren alle gedetineerden op een bepaald moment terug in de samenleving. Resocialisatie vormt een centrale opdracht in de strafrechtstoepassing. Dit beginsel is te vinden in het tweede artikel van ieder van de drie beginselenwetten. Hierin wordt resocialisatie verwoord als “*het voorbereiden van de ingeslotene op terugkeer in de samenleving*”. De overheid heeft dus een duidelijke opdracht de voorwaarden te scheppen om het voor een gedetineerde mogelijk te maken als volwaardig burger deel te nemen aan de maatschappij nadat deze zijn straf heeft uitgezeten. De vraag is op welke wijze deze opdracht te verenigen is met het door de overheid gevoerde veiligheidsbeleid in het afgelopen decennium. De opeenstapeling van veiligheidsmaatregelen - die vooral ten doel lijken te hebben het veiligheidsgevoel te vergroten - leiden tot een steeds verdergaande sociale uitsluiting van ex-gedetineerden. Voor deelname aan de arbeidsmarkt is het overleggen van een Verklaring omtrent het Gedrag (VOG) steeds vaker een voorwaarde. Ook andere vormen van deelname aan het economische en sociale verkeer is voor deze groep steeds vaker uitgesloten. Reden voor het Diaconaal Centrum voor het Gevangenisbestuur om het jaarlijkse symposium van 2011 aan deze zorgwekkende ontwikkeling te wijden. Deze reader is bedoeld om enige achtergrondinformatie te verschaffen over dit onderwerp. Hierna zal in een bijdrage ‘Uitsluiting als Straf’ van ds. Anne Kooi, predikantdirecteur van het DCG, ingegaan worden op de betekenis van maatschappelijke uitsluiting en de gevolgen daarvan. Daarnaast zal uitgebreid ingegaan worden op de VOG.

symposiumgroep DCG/Exodus

Uitsluiting als straf

In het kader van de nazorg die het Diaconaal Centrum voor het Gevangenisbestuur (DCG) aan ex-gedetineerden biedt, mag ik regelmatig meemaken hoe het iemand verder vergaat na de periode van detentie. Veel capaciteit heeft het DCG niet op dit terrein, maar de ervaring is dat individuele verhalen vaak staan voor een meer algemene praktijk.

Laten we in de loop van dit artikel **Hans** volgen. Hans ben ik tegengekomen tijdens zijn vierde detentie. Bij eerdere detenties ging het telkens om een paar maanden en de eerste detentie is ongeveer tien jaar daarvoor geweest. Het probleem van Hans ligt op het terrein van de agressiebeheersing. Vóór zijn huidige detentie was hij al weer een jaar of vier buiten geweest en hij had ondertussen een goede baan bij een videotheek (‘mooi avondwerk!’). Als ik hem spreek vertelt hij dat hij erg teleurgesteld is over zichzelf. Hij heeft het gevoel dat hij nu echt al zijn glazen heeft ingegooid. Hij is bezorgd over zijn baan. Met lood in zijn schoenen belt hij zijn baas. Die reageert negatief. Die wil geen ‘opgefokte jongens’ in zijn zaak hebben werken. Hans heeft een vriendin en een zoontje. Hij is er nooit voor veroordeeld geweest, maar hij heeft zich ook wel schuldig gemaakt aan huishoudelijk geweld. Hij voelt dat als een groot probleem. Zijn vriendin heeft hem toen hij weer vast zat door de telefoon stevig uitgescholden; hij is onzeker over de toekomst van zijn relatie.

In een helder essay (zie bij literatuur) beschrijft Kees Schuyt wat uitsluiting voor de betrokkene kan inhouden. Sociale uitsluiting heeft volgens Schuyt drie verschijningsvormen. Namelijk: er niet bij mogen horen, er niet bij kunnen horen en er niet bij willen horen.

Er niet bij mogen horen

Samengevat: wanneer iemand veroordeeld wordt tot een gevangenisstraf heeft dat een morele component: het gaat om het maatschappelijk afkeuren van negatief beoordeeld gedrag. In detentie wordt ten uitvoer gelegd dat veroordeelden er tijdelijk niet bij mogen horen. Insluiting in een Penitentiaire Inrichting is een tijdelijke uitsluiting van het normale maatschappelijke leven; een vorm van ballingschap - zou je kunnen zeggen - waarbij iemand over de grens van de samenleving gezet wordt, al beperkt zich dat tot de muren van de fysieke ruimte van de al dan niet geheel gesloten inrichting. Uitgesloten worden heeft op deze ma-

nier de betekenis van een reactie op 'eigen schuld'. Uitsluiting gaat dan tegelijkertijd uit van de vooronderstelling dat deze persoon in de periode van afzondering kan nadenken over wat er gebeurd is en tot een gedragsverandering kan komen.

Er niet bij kunnen horen: onvermogen

Maar er zijn twee 'bijwerkingen' van uitsluiting die deze beoogde gedragsverandering op de langere termijn erg moeilijk en soms (of vaak) onwaarschijnlijk maken. Een bijwerking is het gevolg van het feit dat er bij delinquenten vaak geen sprake is van een bewuste keuze voor kwaadwillend gedrag. Een keuze voor gedragsverandering is dan niet waarschijnlijk. Een belangrijke oorzaak van crimineel gedrag ligt in het onvermogen om zich binnen de maatschappij te handhaven. Dat hoort bij het 'er niet bij kunnen horen'. Er kan sprake zijn van sociaal-maatschappelijke, economische, culturele, of psychologische onmacht om een plekje te veroveren tussen de mensen die 'er bij horen'. Factoren zoals problematisch gedrag, een psychische aandoening, of een persoonlijkheidsstoornis komen onder gedetineerden veel voor¹, en dat zet iemand maatschappelijk gezien al op achterstand. Als een gedetineerde dat onderkent en hulp zoekt biedt dat niet altijd een oplossing. Het toeleiden naar werk, als dat al mogelijk is, gebeurt ook niet altijd op een verstandige manier. Als het om werk gaat is het bij het UWV vaak een kwestie van 'alles is goed als het je maar uit een uitkering houdt'.

Hans had bij een eerdere veroordeling een door de rechter opgelegde agressie beheersingstraining doorlopen. Dat had even geholpen, maar het hielp niet voor de langere termijn. Hans kon na die eerdere veroordelingen niet meer zomaar iedere baan krijgen. Daardoor werd hij in zijn geval eigenlijk onbedoeld al weer in de positie gebracht waarin hij makkelijker met situaties geconfronteerd werd die moeilijk voor hem zijn. De laatste keer was hij opgepakt omdat er laat in de avond een vechtpartij in de videotheek was ontstaan met een dronken klant. Hans had – getuige de interne videobeelden van de videotheek – de klant flink letsel toegebracht en had al vechtende een aantal rekken omver geknald. Hij zei dat het hem weer zwart voor de ogen geworden was. Had Hans wel op een plek moeten werken waarbij hij met het publiek in aanraking kwam?

¹ Zie het rapport van de Raad voor de Strafrechts-toepassing en Jeugdbescherming 'Gedetineerden met een verstandelijke beperking', 15 mei 2008, via www.rsj.nl

Er niet bij kunnen horen: melaats

Een aspect van er niet bij kunnen horen ligt in het onvermogen van onze samenleving om mensen een nieuwe start te geven en om ze daarin de kans te gunnen om een constructiever aspect van hun persoonlijkheid naar voren te brengen en dat te versterken.

Uitsluiting zet zich voort na afloop van de straf omdat het 'oordeel' van de rechter als het ware overgenomen wordt door bijvoorbeeld potentiële werkgevers. Het komt tegenwoordig steeds vaker voor dat een werknemer gevraagd wordt een VOG over te leggen; een 'verklaring omtrent gedrag' (het vroegere 'bewijs van goed gedrag'). Dat is de tweede 'bijwerking' van uitsluiting. Uitsluiting in de ene setting leidt tot uitsluiting in een volgende setting; het lijkt besmettelijk. Mensen voelen zich soms 'melaats', een 'paria'. Iemand die gerecidiveerd had vertelde me dat hij het gevoel had 'gebrandmerkt' te zijn. Geen of slechts partieel toegang krijgen tot de arbeidsmarkt leidt vervolgens weer tot economische uitsluiting en armoede. Concreet voorbeeld is dat iemand twee jaar na zijn laatste detentie nog steeds alleen maar zwart een baantje kon krijgen – al was er de hoop dat dat een keer zou veranderen – , of dat iemand die in een restaurant chef-kok was alleen maar bij de Febo aan de slag kon. Dat deed hij graag in de hoop om tenminste ergens weer een begin te vinden, maar zo'n teruggang in iemands carrière is niet makkelijk

De uitsluiting die men op de arbeidsmarkt ondervindt, kan opnieuw ervaren worden als een straf. Net alsof de morele veroordeling die nu justitieel gezien niet langer aan de orde is, toch gekoppeld blijft aan de uitsluiting. Dat gevoel van 'eigen schuld' dat meelift bij het ervaren van gebrek aan nieuwe kansen, zal er bij een groeiende werkloosheid waarschijnlijk niet minder op worden.

Er niet bij willen horen: kwetsbaarheid

Sommige mensen die ik in de nazorg tegenkom ontwikkelen een zekere vorm van zelfuitsluiting. Hoe ver dat kan gaan zag ik al eens in de tijd dat ik als arbeidspredikant werkte. Op een fabriek ontmoette ik iemand die ooit het bedrijf waar hij werkte binnengekomen was op voorspraak van de reclassering en sindsdien alleen maar achter de lopende band had gestaan. Hij meende dat hij, gezien zijn delict, geen kansen meer had op ander werk. Hij had de straf die hij uitgezeten had kennelijk inwendig voortgezet. Hij was voor zichzelf gaan invullen wat de reactie van de maatschappij zou zijn wanneer hij zich weer wat nadrukkelijker zou manifesteren. Hij is jarenlang bang geweest dat de vraag alleen al naar de verbetering van zijn positie

binnen het bedrijf waar hij werkte, of een sollicitatie bij een ander bedrijf, het weinige dat hij had nog in gevaar kon brengen. Het zou een zoveelste fase kunnen zijn in de straf die naar zijn idee nooit echt zou eindigen. Een andere persoon had een heel netwerk van verhalen verzonnen om de schaamte van het detentieverleden te omzeilen. Nu ik in de bajes werk valt me op hoe makkelijk en open mensen onderling zijn over hun 'tijd', de veroordeling, het delict, ook al hebben ze het met het gegeven of de aanleiding zelf soms vreselijk moeilijk. Dat de detentie de noemer is waaronder iedereen in de bajes verblijft, betekent ook dat de meesten schaamtevrij met een ander in contact kunnen komen. Buiten is dat anders. Dan voelen ex-gedetineerden de veroordeling van de maatschappij permanent en langdurig en dan zijn zij de uitzondering. Ex-gedetineerden zijn terughoudend om open over hun detentie te vertellen. Bij een werkgever moet je het al melden, voor een verzekering moet weer het hele verhaal op tafel, maar als je dat dan ook nog op de werkvloer zou vertellen... Van sommige collega's weet je niet hoe die zullen reageren, en de angst voor afwijzing is er altijd. Het betekent dat ex-gedetineerden op de werkvloer, maar ook in andere situaties, een geringe sociale weerbaarheid hebben. Dat wil zeggen dat ze kwetsbaar zijn in situaties van werk en ander maatschappelijk verkeer (verzekeringen). Ze zijn ook kwetsbaar in relaties. Het kan ook betekenen dat een ex-gedetineerde een breuk ervaart in de loyaliteit tussen hem of haar en de maatschappij. Het kan betekenen dat het iemand allemaal helemaal niets meer kan schelen. Dat men alle schepen achter zich verbrandt; dat men als het ware de ultieme straf op het terrein van de uitsluiting aan zichzelf voltrekt, en dak- en of thuisloos wordt. Dat is een vorm van er niet meer bij willen horen. Een andere vorm van er niet meer bij willen horen kan zijn dat iemand ogenschijnlijk weer redelijk functioneert, maar een diepgewortelde wrok koestert tegen een maatschappij die hem of haar in de beleving van die persoon 'geëxcommuniceerd' heeft.

Binnen het justitiepastoraat komt soms moeilijk in beeld dat ook een relatief 'eenvoudige' zaak verstrekkende gevolgen kan hebben wanneer iemand weer moet integreren in de maatschappij. Een groot deel van de mensen die in detentie raken komen alleen maar in een huis van bewaring terecht. Ze zijn soms al weer vertrokken voor ze bij het justitiepastoraat goed en wel in beeld zijn.

Onlangs heb ik met **Hans** gebeld. Hij had ook voor het laatste vergriep een veroordeling van een paar maanden gekregen en was vanuit het huis van bewaring weer vertrokken. Het gaat

niet zo goed met hem. Hij heeft tenminste nog wel onderdak. Maar dat is bij zijn oude moeder, want zijn relatie is naar de knoppen. Zijn zoon mag hij voorlopig niet zien. Hij is werkloos, hij heeft schulden en hij voelt zich depressief. Zijn motivatie om er nog wat van te maken is weggezakt: "ik kom toch niet aan het werk; zeker nou niet met die crisis".

Aansluitende en geïntegreerde aanpak

Of opsluiten als vorm van maatschappelijk uitsluiten zinvol is staat natuurlijk al langer ter discussie². In zijn essay wijst Kees Schuyt erop dat de drie aspecten van uitsluiting, namelijk er niet bij mogen, kunnen en willen horen, naar elkaar verwijzen. Ze horen bij elkaar en gaan aan in elkaar over. In de context van justitie kun je zeggen dat de 'bijwerkingen' zoals die zichtbaar worden in de nazorg, strafverzwarend zijn. Een onbedoeld effect van detentie bovendien. Misschien mogen we tegelijkertijd zeggen dat mensen die al in een maatschappelijk zwakke positie verkeren, ook kwetsbaarder zijn voor de gevolgen van uitsluiting als straf. Tegenwoordig is het helaas nog steeds mogelijk om gedetineerd te zijn, zonder dat er serieus gekeken wordt naar wat je nodig hebt om verdere uitsluiting te voorkomen. De tijd die in de cel wordt doorgebracht zou effectiever benut kunnen worden om mensen op den duur meer kansen te geven, en in de nazorg zou er meer gekeken kunnen worden naar een aansluitende en geïntegreerde aanpak van eventuele noodzakelijke hulpverlening, wonen, werk en relaties. Uitsluiting en de economische en sociale gevolgen daarvan zijn pijnlijk voor de betrokkene en schadelijk voor de maatschappij zelf.

Ds. Anne Kooi, predikantdirecteur van het DCG

Literatuur: Sociale uitsluiting

Essay van prof. dr. mr. C.J.M. Schuyt en interviews lt.-kolonel mevr. Drs. C.A. Voorham, Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg, 2000, Amsterdam, uitg. SWP

Dit artikel is een bewerking van een eerder gepubliceerde tekst in Pastorale Verkenningen – tijdschrift voor het justitiepastoraat (Extern katern 5, juni 2009, ISSN: 1875-0850), en overgenomen uit de Nieuwsbrief Voorjaar 2011 van het Diaconaal Centrum voor het Gevangenispastoraat te Haarlem.

² Zie het inzicht dat gevangenisstraf niet tot minder recidive leidt (soms zelfs tot meer) in het rapport van het Sociaal en Cultureel Planbureau: 'Sociale veiligheid ontsleuteld. Veronderstelde en werkelijke effecten van veiligheidsbeleid' SCP-publicatie 2008 / 11.

Via www.scp.nl

Veiligheidsbeleid en uitsluiting: de VOG

In een streven naar een daadwerkelijk veiliger samenleving zullen voorwaarden geschapen dienen te worden die een ex-gedetineerde de mogelijkheid bieden om volwaardig deel te nemen aan het maatschappelijke leven. Één van de belangrijkste aspecten daarvan, naast het hebben van onderdak en een gezin, is de mogelijkheid een volwaardige baan te verwerven. Alleen zo zal het terugdringen van de hoge recidivecijfers een kans maken. Hierover bestaat een vrij brede consensus in de criminologie. Al sinds de jaren vijftig bestaan hierover verschillende theorieën, waaronder de Controle- of bindingentheorie van Travis Hirschi, Namelijk: hoe meer banden de betrokkene te verliezen heeft, hoe hoger de drempel om (weer) in de fout te gaan.

*“Een manier om de re-integratiekansen te vergroten is om er voor te zorgen dat in de **basisvoorwaarden voor re-integratie is voorzien wanneer de detentie eindigt.** Eén van die basisvoorwaarden is dat de (ex)gedetineerde bij ontslag uit detentie direct kan beschikken over inkomen om in de eerste levensbehoeften te voorzien. Het ontbreken van inkomen vormt een risico op recidive. Het heeft de voorkeur wanneer de (ex-)gedetineerde zijn inkomsten kan verwerven uit werk.”*

(Bron: Werkwijze Arbeidstoeleiding, Ministerie van Veiligheid en Justitie

De overheid als werkgever heeft zichzelf van oudsher een uitzonderingspositie toebedeeld door personen met een strafrechtelijk verleden nagenoeg categorisch als werknemer te weigeren. In haar streven naar veiligheid eist de overheid daarnaast voor werknemers in steeds meer sectoren en andere mogelijkheden tot maatschappelijke participatie de overlegging van een VOG. De ex-gedetineerde die denkt dit obstakel te kunnen omzeilen door voor zichzelf te beginnen, komt ook steeds vaker bedrogen uit. Voor steeds meer (exploitatie)vergunningen of handels- en bestuursactiviteiten wordt een VOG vereist. Ook voor vrijwilligerswerk of van het bestuur van gesubsidieerde stichtingen worden stelselmatig VOG's geëist.

Bij het ontwerp van de Wet Justitiële Gegevens in 2002, die de afgifte van VOG's regelt, heeft Yvo Baudoin van Reclassering Nederland in een uitgebreide brief de alarmklok geluid. Baudoin verhaalt over zijn bijna déjà vu ervaring uit 1984, toen de toenmalige Vereniging van Reclasserings-

instellingen haar denkbeelden over een herziening van de Wet JD toegespitst op de VOG.

Controle- of bindingentheorie (Travis Hirschi)

Deze theorie verklaart conventioneel en sociaal-aangepast (i.c. niet-crimineel gedrag) uit de mate van inpassing en betrokkenheid in de conventionele samenleving. De theorie gaat er van uit dat 'van nature iedereen is geneigd' tot zelfzuchtigheid, die zich soms uit in criminele gedragingen. Criminele neigingen worden onderworpen aan zelfcontrole naar de mate waarin mensen belang hebben bij en geïnvolveerd zijn in de conventionele samenleving. Wanneer personen meer te verliezen hebben in relatie tot een maatschappelijk aangepaste positie, zullen zij meer gemotiveerd zijn om zich ook aangepast te gedragen.

Volgens deze theorie, wordt de mate van zelfcontrole die een persoon uitoefent over zijn sociale gedrag, bepaald door vier aspecten van betrokkenheid bij de conventionele samenleving. In de oorspronkelijke terminologie:

- attachment (de emotionele gehechtheid aan significante anderen)
- commitment (het materiële belang bij een conventionele sociale positie)
- involvement (de mate van betrokkenheid bij conventionele tijdsbesteding) en
- beliefs (de mate van geloof in de geldigheid van het conventionele waardensysteem). Net als de sociale leertheorie legt ook deze theorie veel nadruk op opvoedings- en socialisatieprocessen in de jeugd van personen.

Voor de praktische preventie van criminaliteit wordt gewezen op het belang van conventionele sociale verbanden, stabiele persoonlijke relaties, het hebben van een baan en van (geïnstitutionaliseerde) vrijetijdsbesteding.

Het hoofdbezwaar destijds was dat het wetsvoorstel uitgaat van het adagium “eens een dief, altijd een dief”. Volgens Baudoin is de herziene

regeling in dit opzicht verder verslechterd. De wetgever heeft bij het wetsontwerp de doelstelling het gebruik van de VOG uit te breiden naar niet alleen werkgevers, doch ook woningcorporaties, verenigingen en relatiebureaus. Voor natuurlijke personen gaat het dus over het gehele spectrum van maatschappelijke participatie. De reclassering wijst er in deze brief op dat de verwezenlijking van dadergerichte criminaliteitspreventie door het opwerpen van drempels voor maatschappelijke participatie danig in de wielen gereden wordt.

De interpretatie van sociale controle in de opeenvolgende beleidsplannen is echter een andere dan die van Hirschi, die het belang van interne controle onderstreept. Wanneer het uitgangspunt is dat met name interne controle mensen ervan weerhoudt strafbare feiten te begaan, erkent men het belang van beleid dat juist de factoren versterkt die bepalend zijn voor zelfcontrole. Een individu met voldoende zelfcontrole zou zich uit eigen beweging aan de wet houden. In de vertaling naar beleid verliest het begrip 'sociale controle' deze interne dimensie, en in het Veiligheidsprogramma komt het zwaartepunt vrijwel uitsluitend op formele externe controle te liggen. Externe controle wordt, zoals de term al suggereert, van buitenaf opgelegd; het kan begrepen worden als instrumenteel toezicht, dat sociale controle vervangt door gelegenheidsbeperking (Verbruggen 1991).

WDOC, "Veronderstellingen in het veiligheidsbeleid", p. 76.

Het grootste bezwaar van de Reclassering is, zoals hiervoor al genoemd, dat het vooroordeel *eens een dief, altijd een dief* plaats vindt door er op generaliserende wijze van uit te gaan dat mensen met een strafrechtelijk verleden een (potentieel) risico opleveren in het maatschappelijk verkeer. En dit gebeurt door al die mensen *zonder nadere individuele toetsing* op een zwarte lijst te plaatsen. Bij het wetsontwerp was het de bedoeling van de wetgever een alternatief te bieden voor de *gerechtvaardigde behoefte* van bijvoorbeeld werkgevers aan justitie- en politiegegevens of aan

de *noodzaak* deze rechtstreeks te verstrekken. Baudoin wijst er fijntjes op dat die *gerechtvaardigde behoefte* en *noodzaak* er alleen zijn als het uitgangspunt dat *iedereen* met strafrechtelijke antecedenten een strafrechtelijk risico vormt, waar zou zijn. En dat is het niet. Werkgevers, woningcorporaties, wij allen hebben volgens Baudoin een *gerechtvaardigde behoefte* dat wordt voorkomen dat we slachtoffers worden van crimineel gedrag of dat we onbedoeld het vehikel worden voor slachtoffering van derden. De VOG/procedure is hiervoor echter noch een geschikt, noch een aanvaardbaar instrument.

Labeling George Herbert Mead (1863–1931)

Bij 'Labeling' is er een omkering van de causaliteit. Crimineel gedrag leidt niet tot maatschappelijke reactie, maar maatschappelijke reactie leidt tot crimineel gedrag waardoor er een '*selffulfilling prophecy*' is. Het individu krijgt een bepaald label toegeschreven en gaat na verloop van tijd zich werkelijk naar dit, al dan niet juist toegeschreven, label gedragen.

Het Justitieel Documentatieregister als bron voor screening

Onder het regime van de vroegere Wet JD vond de conformering aan het vooroordeel plaats door het strafregister en de politieregisters *zonder meer* de functie te geven van zwarte lijsten voor het screeningsdoel. In de huidige wet komt de volledige justitiële documentatie in de plaats van het strafregister, dat nog in aanzet was bedoeld als register ten dienste van buiten de strafrechtspleging gelegen doelen. Hierdoor is de bewijslast van mensen met strafrechtelijke antecedenten op twee punten vergroot en daarmee het bevooroordeeld uitgangspunt navenant versterkt.

(1) Ten eerste betreft dat de termijn, tot waar in het verleden kan worden teruggekeken.

In het vroegere strafregister bedroeg deze termijn 4 of 8 jaren na een veroordeling wegens misdrijf, indien daar respectievelijk geen of wel vrijheidsbeneming aan verbonden was.

In het laatste geval begint de termijn pas te lopen op de dag van ontslag uit detentie of TBS. Als iemand vóór de afloop van de op hem betrekking hebbende termijn een nieuwe veroordeling krijgt, waarop dan een nieuwe termijn gaat lopen, blijven de gegevens die op de dag van veroordeling nog genoteerd stonden, beschikbaar totdat de nieuwe termijn verlopen is; tenzij weer een nieuwe veroordeling volgt. Zo identificeerde het strafregister mensen met een frequent recidivepatroon tot in de actualiteit van de laatste 4 jaren.

Het huidige justitieel documentatieregister als bron van justitiële gegevens ten dienste van screeningsdoeleinden, bedraagt dertig jaren plus de duur van de onvoorwaardelijke vrijheidsstraf. Indien het bovendien een misdrijf betreft, waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van acht jaren of meer is gesteld, wordt deze termijn verlengd met tien jaren (oftewel veertig jaren plus de duur van de onvoorwaardelijke vrijheidsstraf). De bewaartermijn vangt aan op de dag volgend op die waarop de betreffende beslissing/vonnis onherroepelijk is geworden.

In het geval van misdrijven tegen de zeden worden de gegevens twintig jaren na het overlijden van betrokkene uit de justitiële documentatie verwijderd. In elk geval worden de gegevens betreffende misdrijven verwijderd indien sedert de geboortedag van de betrokken persoon tachtig jaren zijn verstreken dan wel twintig jaren na het overlijden van betrokkene.

Gegevens betreffende overtredingen worden vijf jaren bewaard. Indien echter een vrijheidsstraf - anders dan vervangende hechtenis - of een taakstraf is opgelegd, bedraagt de termijn tien jaren. Ook als een rechtspersoon vanwege een overtreding is veroordeeld tot een geldboete van de derde of een hogere categorie bedraagt de bewaartermijn tien jaren. In elk geval worden de gegevens betreffende overtredingen verwijderd indien sedert de geboortedag van de betrokken persoon tachtig jaren zijn verstreken dan wel na het overlijden van betrokkene.

Aan deze termijnverlengingen is inherent dat aanzienlijk méér mensen de bewijslast gekregen hebben, dat zij wel behoorlijk in de samenleving zullen participeren. Waarom, is Baudoin volstrekt niet duidelijk. De meerwaarde van deze termijnverlenging is dat justitiële gegevens zonder actualiteitswaarde, namelijk tot veertig jaar terug, nu ook een rol gaan spelen in het screeningsonderzoek. Daarvan kunnen bijvoorbeeld alle

mensen het voorwerp worden, die zich met meer of minder moeite, al dan niet geholpen door (intensieve) reclasseringsinspanningen, hebben geresocialiseerd.

(2) Ten tweede betreft de vergroting van de bewijslast de *aard van de justitiële gegevens*.

Het gaat niet alleen om de onherroepelijke strafrechtelijke veroordelingen uit het strafregister, maar om alle gegevens uit het justitieel documentatieregister, althans alle justitiële gegevens zoals die bij AMvB zijn gepreciseerd. In ieder geval komen daar ook sepots toe te behoren.

Het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten heeft, onder verwijzing naar art. 6, lid 2, van het EVRM - de onschuldpresumptie - bezwaar aangetekend tegen het doen meewegen van sepots. Zo ook voor wat betreft aanhangige zaken en herroepelijke veroordelingen. Uitgehaald heeft dit weinig. De minister heeft dit bezwaar in zijn toelichting op het gewijzigd wetsontwerp geciteerd. De reactie van de minister: *Het is evident dat met het gebruik van dergelijke informatie zeer voorzichtig moet worden omgesprongen. Een dergelijk gegeven zal zelden op zichzelf leiden tot een weigering om de verklaring af te geven. Samen met andere gegevens kleurt een dergelijk gegeven wel het gedrag van betrokkene.* Hieraan voorafgaand in de toelichting heeft de minister in reactie op vragen uit de PvdA-fractie al aangegeven, dat hij bij de afweging goed zal letten op het verschil tussen technische sepots (bijvoorbeeld wegens het ontbreken van voldoende wettig bewijs) en beleidssepots, en dat aan de tweede meer waarde wordt gehecht. *Zijn er uitsluitend meerdere sepots bekend, dan kan het van belang zijn te weten wat voor achterliggende zaken daarbij horen om een oordeel te kunnen vellen.*

Maar de minister gaat niet in op de hoofdzaak, namelijk het standpunt dat het überhaupt niet aangaat feiten of vermoedens, waarin de schuld van verdachten niet is vast komen te staan, ten dienste van screeningsdoeleinden beschikbaar te stellen. Dat gold al voor politiegegevens. In plaats van verstrekking van politiegegevens voor screeningsdoeleinden te schrappen, wordt de lijn nu doorgetrokken naar voor dit doel twijfelachtige justitiële gegevens.

We zien dus, dat de minister door het strafregister te vervangen door het justitieel documentatieregister als bron voor de verstrekking van justitiële gegevens voor het screeningsdoel, niet alleen zijn op vooroordeel gebaseerd uitgangspunt versterkt, maar bovendien op beide genoemde punten de onbetrouwbaarheid van de VOG.-procedure nog

verder vergroot heeft. Aan het materiaal, op basis waarvan wordt gescreend, voegt hij immers respectievelijk gegevens toe zonder actualiteitswaarde en gegevens waarvan niet eens behoorlijk vaststaat dat zij terecht aan betrokkenen ten laste werden of konden worden gelegd. In reactie op de door leden van de SP-fractie destijds geuite zorg dat niet alleen onherroepelijke veroordelingen, maar ook andere geregistreerde gegevens worden meegewogen, verdedigt de minister zich met te stellen dat het *vereist is dat de VOG een betrouwbaar instrument is, aan welk vereiste thans niet wordt voldaan. Om te voorkomen dat (...) instanties en werkgevers zelf op zoek gaan naar strafrechtelijke gegevens is het van belang de betrouwbaarheid van de VOG te vergroten. Indien er vertrouwen is in de gegrondheid van de afgifte van de verklaring, is er geen gerechtvaardigde behoefte meer aan concrete justitiële en politieke gegevens. Om dit te bewerkstelligen is voorgesteld het aantal justitiële gegevens op grond waarvan de betrouwbaarheid van betrokkene mag worden beoordeeld, te verruimen.*

In zijn artikel spreekt Baudoin zijn verbazing uit over deze redenering. Dat er bij die instanties en werkgevers voor het doel van screening geen sprake kan zijn van een *gerechtvaardigde* behoefte, zagen we al eerder.

De VOG in theorie en praktijk

De toetsing of een VOG afgegeven kan worden, vindt gecentraliseerd plaats door het Centraal Orgaan Verklaring Omtrent het Gedrag (COVOG) te 's-Gravenhage. Hierbij wordt eerst getoetst aan het *objectieve criterium*, vastgelegd in artikel 35 Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens. Hierin is bepaald dat de Minister de afgifte van de VOG weigert *indien in de justitiële documentatie een strafbaar feit voorkomt dat, indien herhaald, gelet op het risico voor de samenleving en de overige omstandigheden van het geval, aan een behoorlijke uitoefening van de taak of bezigheden waarvoor de VOG wordt gevraagd, in de weg zal staan.* Afhankelijk van het doel waarvoor de VOG aangevraagd wordt, is de terugkijktermijn vier, vijf of tien jaar. In sommige gevallen is de terugkijkperiode niet beperkt. Dit is bijvoorbeeld bij zedendelicten het geval. Heeft de aanvrager een vrijheidsstraf ondergaan in de terugkijkperiode, dan wordt deze met de duur daarvan verlengd. Is er in de terugkijkperiode sprake van relevante justitiële feiten, dan worden alle in het register voorkomende feiten meegenomen in de beoordeling.

Op het eerste gezicht lijkt dit een alleszins redelijk toetsingscriterium. Probleem hierbij is echter dat dit

in de praktijk een volstrekt onwerkbaar criterium is. Het biedt namelijk op generlei wijze een *objectief* criterium. Want wanneer staat een feit aan een behoorlijke uitoefening van de werkzaamheden in de weg? Het COVOG beschikt niet over nadere beleidsregels met feiten die voldoen aan het objectieve criterium. Per geval wordt een beoordeling gemaakt. *Alleen* indien het niet goed uitoefenen van de taak of bezigheid kan leiden tot een inbreuk op de eisen die het maatschappelijk belang stelt aan de verantwoordelijkheid van de taak of bezigheid is er een risico voor de samenleving.³ Maar wanneer is dit het geval?

Bijna tien jaar na het invoeren van de Wet JD zijn alle bange vermoedens meer dan werkelijkheid geworden. Bij de uitvoering van de regelgeving blijkt een feit al heel snel relevant te zijn voor de uit te oefenen taak.

Dit blijkt bijvoorbeeld in de taxibranche, waar de meeste weigeringen van VOG's te vinden zijn. Voor taxichauffeurs is bij de laatste regelgevingwijziging een constante screening ingevoerd. Indien een taxichauffeur in aanraking komt met justitie omdat hij thuis een wietplantage heeft, verliest zowel zijn beroep als zijn bedrijf. Voor beide activiteiten is namelijk een VOG vereist.

De Minister meent namelijk dat door dit strafbare feit er een verhoogde kans bestaat dat passagiers *in aanraking komen met drugs en daarmee samenhangende criminele activiteiten.* Volgens de Minister zijn overtredingen van de Opiumwet bovendien naar hun aard niet te verenigen met de functie van taxichauffeur. De vraag is op welke wijze een taxichauffeur die thuis wiet gekweekt heeft, een verhoogde kans vormt voor zijn passagiers om in aanraking te komen met drugsgerelateerde criminaliteit. De wiet wordt immers niet in de achterbak gekweekt. Bedoelt de Minister dat hij vreest dat de passagiers meegenomen worden om wiet te knippen? Vaak is in deze gevallen eveneens sprake van het illegaal aftappen van elektriciteit. Dit wordt gekwalificeerd als diefstal. Dit feit is echter dusdanig gerelateerd aan het kweken van wiet, dat het niet aangaat hieruit een verhoogde risico af te leiden dat een plegger van een dergelijk feit ook in staat geacht dient te worden om eigendommen van zijn passagiers te onvreemden. De Minister meent echter dat iemand die in staat is elektriciteit te stelen, eveneens geacht moet worden andere diefstallen te plegen. Dit geldt overigens ook voor snelheids-overtredingen. Deze zijn volgens de Minister – de Raad van State volgt de Minister hierin – eveneens

³ Kamerstukken II, 1999-2000, 24 797, nr. 7 13.

onverenigbaar met de functie van taxichauffeur. Een niet gering aantal taxichauffeurs is de afgelopen jaren beroep en bedrijf kwijtgeraakt na twee of drie snelheidsovertredingen gepleegd over een periode van vijf jaar tijd. Of de snelheidsovertredingen zelf daadwerkelijk een gevaar gevormd hebben voor passagiers of medeweggebruikers, is voor de toetsing niet relevant. Volgens de rechtspraak mag de Minister als uitgangspunt nemen dat elke snelheidsovertreding, indien herhaald, een gevaar vormt. Zelfs een rit op een lege snelweg midden in de nacht van 125 kilometer per uur waar negentig is toegestaan, kan zo een dure les worden. De op te leggen boete is daarbij nog het minste. Wat na betaling van de boete volgt, wordt door deze taxichauffeurs ervaren als de echte straf. Na de weigering van de VOG blijven deze chauffeurs vaak achter met grote schulden, zonder uitzicht op een andere bron van inkomsten uit werk. Het mag een wonder heten indien deze chauffeurs niet in de criminaliteit belanden.

Stroom van weigeringen VOG aan Amsterdamse taxichauffeurs 'Gajes' van taxi geweerd, maar slaat de teller niet te ver door?

‘Eerlijke’ chauffeur (ook) de dupe?

Kregen ze voorheen altijd zonder problemen een verlenging van hun Verklaring Omtrent Gedrag, het afgelopen half jaar kreeg een aantal Amsterdamse taxichauffeurs haar niet. Dankzij een aanscherping van de regels voor straattaxi's. In de praktijk staat dit synoniem voor het opdoeken van hun taxibedrijf.

Door Claudia Coenen

AMSTERDAM –Dat de liberalisering van de taximarkt op een fiasco is uitgelopen, vooral in Amsterdam, daarover is politiek Den Haag het unaniem eens. Om iets tegen de ‘criminelen achter het stuur’ te doen, bekijkt minister Hirsch Balin van Justitie zelfs of voortaan de chauffeurspas gelijk ingetrokken kan worden wanneer een overtreding wordt begaan. Dat zo taxichauffeurs die toeristen voor 40 euro van Amsterdam Centraal naar het Leidseplein rijden, hun klanten bedreigen of veroordeeld zijn voor zedendelicten, van de taxi geweerd worden, vinden Herman, Karel en Kees * een goede zaak. Toch keken deze drie ras-Amsterdamse taxichauffeurs, die respectievelijk 30, 11 en 24 jaar op de taxi rijden, naar op toen begin dit jaar hun Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) geweigerd werd.

Wat hadden ze op hun kerfstok? “In de afgelopen vijf jaar ben ik vier keer opgepakt voor het ronselen van klanten op Schiphol en één keer voor het niet correct invullen van mijn taxistaat. Door het plegen van deze

‘levensgevaarlijke delicten’ krijg ik nu geen VOG, en dus geen verlenging van mijn chauffeurspas”, vertelt vijftiger Herman, “Ik heb nooit problemen met klanten gehad, spreek correct Nederlands en kreeg altijd zonder problemen mijn VOG. Terwijl ik altijd al geronseld heb op Schiphol, uit principe omdat ik het niet eens ben met de monopoliepositie van de luchthaven. Het lijkt wel alsof ze gewoon minder taxi's op de weg willen en maar lukraak VOG's weigeren, zonder te kijken naar de specifieke omstandigheden.”

Karel is in 2000, 2003 en 2008 eveneens opgepakt voor het klanten ronselen op Schiphol, plus twee keer voor te hard rijden in 2007, respectievelijk voor 18 en 30 km. “Juist de kleine taxiondernemer is de dupe”, vindt hij, “De grote bedrijven hebben mensen in loondienst, als er één wegvalt omdat hij geen VOG krijgt, hebben ze zo drie nieuwe chauffeurs in dienst. Maar ik moet mijn faillissement aanvragen en mijn koopwoning gaan ‘opeten’, omdat ik zelfs geen recht heb op bijstand. En ander werk zoeken? Ik ben 45 jaar en moet concurreren met 17- en 18-jarigen. In crisistijd. Ze zitten echt niet op mij te wachten.”

Ook vijftiger Kees is opgepakt voor het ronselen van klanten op Schiphol, in 2005 en 2006. “Eind april verloopt mijn chauffeurspas. Als ik geen VOG krijg, moet ik maar rijden zonder geldige chauffeurspas. Wat moet ik anders? Omscholen, op mijn leeftijd?” De 300 euro boete die staat voor rijden zonder geldige chauffeurspas, neemt hij maar voor lief. Evenals nieuwe vermeldingen die het verkrijgen van een volgende VOG weer kunnen belemmeren.

Het afgelopen half jaar klopten in totaal twaalf Amsterdamse chauffeurs aan bij jurist Jeroen Pols, omdat ze geen VOG kregen. Sinds 2004 is de beoordeling hiervan in handen van het Centraal Orgaan Verklaring Omtrent Gedrag (COVOG), onderdeel van het ministerie van Justitie in Den Haag. Pols: “Daar kijkt iemand op kantoor, die geen feeling heeft met dit beroep op de weg, gewoon van: deze persoon heeft zoveel overtredingen op zijn naam staan, dus hij krijgt geen VOG. Zonder de gevolgen hiervan te overzien.”

Dat de regels voor straattaxi's zijn aangescherpt, vindt de jurist begrijpelijk, zeker met het taxi-incident met dodelijke afloop vorig jaar juli op het Leidseplein nog vers in het geheugen.

Pols: “In beginsel gebeurt dit allemaal ook met de beste bedoelingen, maar het begint de vormen van een wangedrocht aan te nemen. De kleinste overtredingen zijn nu al genoeg voor een weigering van de VOG aan taxichauffeurs. Waar ligt de grens? Dadelijk ook al bij fout parkeren?”

Dat er het laatste half jaar meer weigeringen zouden zijn, betekent dat het systeem werkt, concludeert Wim van der Weegen, persvoorlichter van het ministerie van Justitie. “Of het rechtvaardig is, daar gaat het COVOG niet over. De medewerkers handelen puur en alleen volgens de richtlijnen van het ministerie van Justitie.” Daarbij wordt inderdaad niet meegewogen hoe lang iemand al op de taxi rijdt en wat de gevolgen van de weigering zijn. Van der Weegen kan zich wel voorstellen dat dit in individuele gevallen tot grote problemen kan leiden. “Maar het doel van de VOG is zorgen dat in de taxibranche mensen werken van onbesproken gedrag die geen risico vormen voor passagier en maatschappij.” Of de teller daarmee niet te ver doorslaat, door ook ronselen

op Schiphol en het foutief invullen van je taxistaat als reden tot afwijzing te laten gelden? Van der Weegen: "Het is heel makkelijk: chauffeurs moeten gewoon die overtredingen gewoon niet begaan."

Dit advies komt voor Herman, Karel en Kees te laat. Via Jeroen Pols hebben ze momenteel een bezwaar of kort geding lopen, en hun zaak zal uiteindelijk voorkomen bij de rechter. Wat daarvan de uitkomst zal zijn, is nog onzeker. Als ze definitief geen VOG krijgen, betekent dit dat ze vijf jaar geen taxi mogen rijden. Dat is een landelijk 'verbod', en geldt ook voor aanverwante beroepen als bus-, rouwstoet- of limousinechauffeur. Kortom: het niet verstrekken van hun VOG staat synoniem voor het opdoeken van hun taxibedrijf. Pols: "In principe duw je op deze manier mensen linea directa de bijstand in. Of zelfs richting criminaliteit. Dat lijktje is in de taxiwereld vaak al zo dun. Je kunt je afvragen of dat de bedoeling van dit alles is."

** De namen Herman, Karel en Kees zijn gefingeerd, omdat hun rechtszaken momenteel nog lopen.*

Volgens de cijfers van het Ministerie van Veiligheid en Justitie worden op dit moment ruim een half miljoen VOG's per jaar aangevraagd. Dit getal geeft ook gelijk de omvang van het probleem.

De Minister stelt zich op het standpunt dat het allemaal wel meevalt. Het aantal weigeringen beperkt zich namelijk tot ruim 8.000 VOG's per jaar. Tegenover het aantal verstrekte VOG's staan inderdaad slechts een beperkt aantal weigeringen. De Minister gaat met deze cijfers echter voorbij aan het fenomeen van zelfscreening. Iemand die in het verleden een strafbaar feit gepleegd heeft, zal op het moment dat van hem een VOG gevraagd wordt, zelf al afhaken. Dit om de schaamte en confrontatie met zijn justitiële verleden te vermijden. Het aantal weigeringen zegt dan ook niets over de werkelijke aantallen mensen die door het vereiste van een VOG niet tot de arbeidsmarkt toetreden.

Waar het in de praktijk op neerkomt, is dat iemand die in aanraking is geweest met justitie, vier, vijf of tien jaar inactief thuis op de bank moet gaan zitten alvorens hij weer volwaardig aan de maatschappij kan deelnemen. Ieder weldenkend mens kan begrijpen dit een recept is voor recidive. Zedendelinquenten hebben het nog moeilijker. Zij komen (bijna) nooit meer in aanmerking voor een functie waarvoor een VOG vereist is. En het begrip zedendelinquent moet ruim gezien worden.

Slecht gedrag blijft je te lang achtervolgen

22/01/11, 00:00

Het aantal aanvragen voor een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG), door onder meer werkgevers bij sollicitaties, is sinds 2004 verdubbeld tot bijna een half miljoen per jaar. Het percentage afgewezen verzoeken is in diezelfde periode toegenomen. Bovendien zijn sinds een wetswijziging in 2004 de criteria om zo'n verklaring te verstrekken strikter geworden. En dat heeft gevolgen voor personen die een straf hebben uitgezeten.

Dit zegt Miranda Boone, universitair hoofddocent van het Pompe Instituut voor strafrechtswetenschappen en hoogleraar aan de universiteit Groningen. Zij deed hiernaar onderzoek, dat deze week werd gepubliceerd. Volgens Boone hebben personen met een strafblad sinds 2004 minder gelegenheid om een nieuw leven met een baan op te bouwen.

'Voorheen werd de VOG nauwelijks serieus genomen, het werd beschouwd als een te softe toetsing door de burgemeester. Hierdoor gingen werkgevers op andere manieren proberen gegevens te verkrijgen over hun potentiële nieuwe werknemer. Sinds 2004 is de regelgeving strikter. Niet alleen de veroordelingen van een persoon, maar ook bijvoorbeeld de openstaande zaken waarin hij verdachte is, worden betrokken bij het oordeel, dat nu wordt geveld namens de minister van Justitie. De terugkijkperiode is vier jaar, maar zedendelicten blijven 20 jaar staan, dat is hetzelfde gebleven. Maar er wordt nu ook informatie verstrekt over feiten die speelden toen de te toetsen persoon minderjarig was.'

'Doel van de VOG is enerzijds de samenleving te beschermen door het voorkomen dat mensen met een crimineel verleden een gevaar opleveren in een bepaalde functie, anderzijds de privacy van de aanvrager te beschermen, omdat alleen het ministerie van Justitie inzage krijgt in de strafrechtelijke gegevens. Voor steeds meer banen wordt een VOG gevraagd. Eerst was vooral in het onderwijs, de kinderopvang en de verpleging een VOG vereist, nu ook in bijvoorbeeld de taxibranche, de beveiliging en de transportsector, sectoren waarin voorheen veel ex-gedetineerden aan het werk konden.

'Er moet een verband zijn tussen het gepleegde delict en de gewenste functie, maar dat criterium wordt nogal ruim genomen, iemand die veroordeeld is voor het verbouwen van hennep kan ook geen taxichauffeur worden. Ik verwacht dat het aantal aanvragen nog verder zal stijgen, nu ook voor bijvoorbeeld voor vrijwilligerswerk een VOG vereist wordt. Elke werkgever kan nu om een VOG vragen, die mogelijkheden waren voorheen beperkt.'

Een taxichauffeur van Marokkaanse afkomst heeft als 17-jarige in een groep van baldadige jongeren een minderjarig meisje lastig gevallen. Voor deze feitelijke aanranding is destijds een taakstraf opgelegd. De betrokken chauffeur is nadien nooit meer met justitie in aanraking geweest, en heeft met zijn eigen taxibedrijf een goed bestaan weten op te bouwen. Deze chauffeur zag aanvankelijk zijn gehele bestaan ineens toen na zoveel jaren ineens op deze grond zijn VOG geweigerd werd. Hoewel in de bestuurlijke rechtsgang in dit geval uiteindelijk wel een VOG afgegeven werd, is deze chauffeur na vele jaren van een keurig bestaan wreed geconfronteerd met een feit uit een verleden waarvan zijn omgeving geen wetenschap had.

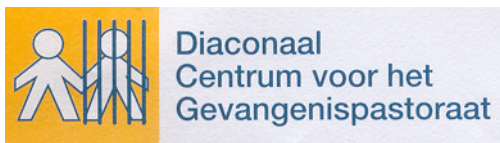
Tot slot: wat zijn de alternatieven?

Dat er een vorm van screening dient plaats te vinden, is geen onderwerp van discussie. De vraag is op welke wijze dit zou kunnen plaatsvinden zonder in de valkuil te lopen van het vooroordeel. De reclassering heeft in 1984 en in 2002 middels de bijdrage van Baudoin op dit punt al een schot voor de boeg gegeven die tot op heden als actueel beschouwd kan worden. Baudoin stelt voorop dat het niet aangaat om alle mensen met strafrechtelijke antecedenten generaliserend te brandmerken als potentieel riskant voor anderen en hen de bewijslast toe te schuiven dat dit niet zo is. Er zijn naar schatting meerdere miljoenen mensen die in het JDS zijn opgenomen. In de eerste plaats moet individualisering in de plaats van generalisering komen. De reclassering heeft destijds concreet voorgesteld dat het Openbaar Ministerie bij de behandeling van een strafzaak ter zitting, in gevallen waarin het meent dat zulks aan de orde is, een registratie voor screeningsdoeleinden kan vorderen. De bewijslast ligt in dat geval bij het OM. Het moet dan aantonen dat de ernst van het misdrijf, in relatie tot eerdere feiten en gelet op de overige omstandigheden zó ernstig is dat de verdachte moet worden beschouwd als (potentieel) riskant in zijn deelname aan het maatschappelijk verkeer. In de tweede plaats moet er een aparte zwarte lijst komen voor screeningsdoeleinden. Voor het doel van de screening worden geen andere bronnen geraadpleegd. Als randvoorwaarden noemt de reclassering dat uitsluitend onherroepelijke veroordelingen van de strafrechter wegens een misdrijf kunnen leiden tot opneming in dit register. Daarnaast dient de opneming in het register niet plaats te vinden op basis van één veroordeling: er dient sprake te zijn van meerdere veroordelingen in een recente periode (de reclassering noemt drie jaar, waarbij de tijd in detentie of een maatregel niet meegeteld

worden), tenzij de veroordeling een dusdanig ernstig misdrijf betreft dat het voor VOG-afnemers onbegrijpelijk zou zijn dat deze niet in aanmerking genomen zijn bij de beslissing over de afgifte. Verder dient de opnemingsduur van personen gebonden te zijn aan een maximumtermijn. Ook hier denkt de reclassering aan drie jaar. Een eerdere verwijdering uit het register, dus vóór afloop van de geldende rehabilitatietermijn, moet mogelijk zijn middels een last van de rechter na verzoek van de betrokkene. Men kan hierbij denken aan gevallen waarbij met goed gevolg een reclasseringsprogramma doorlopen is en de betrokkene zich daarna in goede zin heeft weten te handhaven.

Op deze wijze kan de VOG een betrouwbaarder instrument worden, zonder in de valkuil van het vooroordeel te lopen, met alle ongewenste neveneffecten van dien.

---///---

Diaconaal Centrum voor het Gevangenispastoraat
Postbus 2368, 2002 CJ Haarlem
T 023-5262166
E dcg.haarlem@antenna.nl
www.gevangenispastoraatDCG.nl

Vereniging Exodus Nederland
Morssingel 5, 2312 AZ Leiden
T 071-5161950
E info@exodus.nl
www.exodus.nl